

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

270

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל"

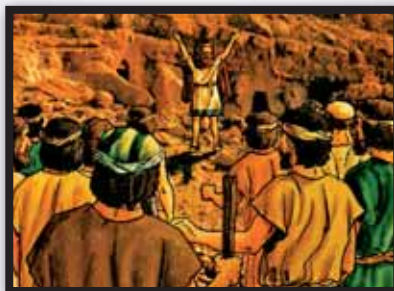
החשוב להתפלל על כולם

מתוך הרצאותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

כדי להחזיק חיותה, אלא נרתם בכל כחו להמציא לכל מין ומין את מזונו החביב עליו ובזמנו הרגיל; מי בשעות היום ומי בשעות הלילה. עד שחז"ל אמרו: 'שנים עשר חדש בתיבה, לא ראה שינה, לא ביום ולא בלילה. שהיה עוסק וזן הבריות שעמו' (תנחומא 'נח' ב).

ובאמת קבל נח עליו ברצון את הגיהנם הזה, משום שהבין שזה רצון הבורא, שיחד עם הביאו קללה על בריותיו, הוא עושה אתם חסד ומרחם עליהם. ולכן הלך בדרכיו והעמיד עצמו במקומו להיות פרנס העולם. ולא עוד, אלא שלא ראה בסבלו שום יסורין, כי אם הרגיש בו עונג ועידון, באשר ידע שהוא מקיים בזה רצון הבורא להטיב עם הבריות. ואין לך תענוג גדול מזה. וככל שהיה לו קשה יותר לקיים, היה העונג גדול יותר והגיהנם שלו נהפך לו לגן עדן.

כלל זה אנו מוצאים גם במהפכת סדום ועמורה. מסופר בתורה, שלפני שה' הפך את סדום ועמורה אמר לאברהם: "ועתה סדם ועמורה פי רבה וחסאתם פי כבדה מאד" (בראשית' יח). והנה אברהם שהכיר מידות טובו של הקב"ה שאינן נמנעות משום אדם בעולם ובשום מקרה, הבין מזה שגילה לו הקב"ה על הפורענות שעתיד להביא על סדום ועמורה, שיש בה מקום גם לחסדי ה' ויש אפוא לעורר רחמי שיתנהג אתם

הבריאה עמדה לשרותו ולפקודתו ואין שעור ותאור לתענוגותיו והנאתו בכל שטחי החיים. אין שום מלך בכיפה יכול לתת לבנו יחידו כ"כ הרבה טובה, כמו שהיה לאדה"ר לאחר החטא, אלא לעומת הברכות שהוענקו לו קודם, נחשב מצבו לאחר מכן בבחינת קללות.

כן מצינו בתקופת נח, שלמרות שהקב"ה הביא מבול על העולם וגזר כליה על כל היקום, לא מנע באותו זמן גם את חסדו מאת ברואיו וצויה לנח להכניס אל התיבה מכל בעלי החיים להחיות אתו ולקחת מכל מאכל שיהיה להם לאכלה. והנה הבין נח מזה את דרכו של הבורא, שלמרות הפורענות הקשה שמביא על כל היקום, רצונו גם לעשות חסד עם בריותיו. ולמד ללכת בדרכיו ולעשות כל מאמץ גם הוא להטיב עם הבריות.

ולא הסתפק באגירת המזון בלבד ושכל בריה תתפרנס כמה שתמצא בעצמה

"אתם נצבים היום" למה נסמכה פרשה זו לפרשת קללות? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, מיד הוריקו פניהם ואמרו: "מי יכול לעמוד באלו?! מיד קרא אותן משה והיה מפיססן; מפני מה הגוים נתחייבו כליה ואנו קיימין? לפי שבשעה שבאו עליהן יסורין מבועטים בהן ואינן מזכירין שמו של הקב"ה, אבל ישראל, כשהיסורין באין עליהן, הם נכנעים ומתפללים. שנאמר: "צרה ויגון אמצא וכשם ה' אקרא" (תהילים' קטז). לפיכך אמר להם הקב"ה: "אע"פ שקללות הללו באות עליכן, הן מעמידות אתכם. לכן נאמרו: "אתם נצבים" (תנחומא' 'נצבים' א).

למדים אנו מכאן שאף הקללות שמקלל הקב"ה, הן מלאות חסד רב וצפונות בהן טובות רבות, כי ה' רחום וחנון ומקור הטוב והחסד ועם כל חרון אפו על בריותיו הוא חס עליהם. ובתוך הפורעניות עצמן הוא ממציא להם פתח של נחמה ורוחה. אמנם העכו"ם אינם מבינים את חסדו של הקב"ה ומבועטים ביסורין. אבל ישראל מכירים את הקב"ה שהוא מלא חסד ורחמים והם רואים בתוך הצרה והיגון, כוס ישועות. ובתוך הקללות, גם מקום לברכות. והם מתיצבים עי"ז.

הנה מצינו באדה"ר, שאף לאחר שקללו הקב"ה, היה העולם מלא עונג ועידון ואדם משל בכיפה על כל הברואים וכל

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

בדרכי טובו ויסלח להם בזכות הצדיקים הנמצאים ביניהם. והוא סיכן עצמו לעמוד כנגד הקב"ה ולתבוע ממנו דין פעם אחר פעם, אף התבטא לפניו בבטויים נועזים: "חַלְלָה לָךְ הַשֵּׁפֶט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט?" ואף שהיו רעים וחטאים לה' מאד והיו ראויים לאותה פורענות, בכל זאת לא התיאש אברהם אבינו בהכירו את רחמי ה' והתפלל שאולי בזכות הצדיקים שבתוכם ימלטו גם הם.

והנה נח עם כל הכרתו בדרכי החסד של הקב"ה כלפי בריותיו ועם כל הליכתו באותם הדרכים של הקב"ה, לא השיג אותם בכל היקפם ועומקם, שיש מקום לרחמי ה' גם על הרשעים הגמורים ואף לאחר שנגזרה עליהם כליה. ולכן, בשעה שגילה לו הקב"ה שהוא עומד להביא מבול על הארץ, לא עמד כנגדו לבטל את הגזירה ולבקש רחמים עליהם, כפי שמציינים חז"ל: 'אישיטיק ולא אמר ליה מידי ולא בעי רחמי' (ז'הר' 'זירא' קו).

אמנם נח הוכיח לבני דורו, בנה את התיבה מאה ועשרים שנה, כדי להזהיר אותם שהקב"ה עתיד להביא מבול לעולם ושיחזרו בתשובה. והם לעגו לו וביזו אותו (בר"ר ל). אבל עם כל זה לא השיג נח שאחרי כל שחיתותם, עדין לא תמו רחמי הקב"ה ויש עוד מקום להרבות תפילה ותחנונים לפניו. ולא להניח לו לקיים את הגזירה האימה הזאת למחות את כל היקום. והואיל ונח לא עמד על הכרה זו ולא עמד בפרץ במלוא כחו לבטל את הגזירה, ראוהו בשמים אחראי

להבאת המבול על העולם; "כִּי מִי נָח זָאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְר מִי נָח עוֹד עַל הָאָרֶץ" (ישעיה נד). ואמרו חז"ל: לפיכך נקרא המבול: "מִי נָח" משום שלא התפלל על דורו (ז'הר' 'נח' סז).

ואף אברהם אבינו שתפש אומנותו של הקב"ה, להיות גומל חסדים ומסר נפשו בעמדו כנגדו בתפילתו על אנשי סדום, גם הוא עדין לא ירד לעומקן של מידות טובו של הקב"ה עד סופן, שעם כל רשעותם וחטאתם של אנשי סדום ואף לאחר שה' גזר עליהם להמטיר עליהם גפרית ואש ולהפוך את עריהם לשממה ולחרבות עולם, אין עוד להתיאש מהם ויש מקום למצא פתח לעורר חסדי שמים, לחונן אותם ולדחות את הגזירה.

ובזמן שהתפלל לפני ה', טען רק לטובת הצדיקים; "הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע: ... חַלְלָה לָךְ מַעֲשֵׂת כְּדָבָר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם רָשָׁע" אבל לא התפלל על הרשעים עצמם. וכך אמרו חז"ל: 'אמר ר' אלעזר: "אף אברהם לא עשה בשלמות. נח לא עשה כלום; לא זה ולא זה. אברהם תבע דין כראוי, שלא ימות זכאי עם חייב ולא השלים, שלא בקש רחמים בין כך ובין כך"' (ז'הר' 'זירא' קו).

ורק משה רבנו ירד לעומקן של מידות החסד של הקב"ה והתפלל לפני ה' על כל העם, למרות שחטאו וה' גזר עליהם כליה. ולא עוד, אלא שהקריב את כל עצמו, בשביל כל אחד מהם, יהיה מי שיהיה ואמר: 'מותו משה ומאה כיוצא בו ולא תנוק צפורנו של אחד מהם' (רב"ר ז). ולא זו משם עד שה'

אמר לו: "סַלְחָתִי" ('במדבר' יד) ועליו אמרו חז"ל: 'עשה בשלמות כראוי' (ז'הר' 'זירא' שם). כאשר הוא הכיר דרכי החסד של הקב"ה ולא עזב עד שעורר אותם והציל בזה את ישראל מכליה.

והנה כשאנו עומדים בימים הנוראים לפני יום הדין והקב"ה גילה לנו ש'כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון' (ר"ה טז). חובה רבה מוטלת על כל מי שחושב שיצא זכאי בדין ויכתב לאלתר בספרן של צדיקים גמורים, שיתפלל על כל בני אדם וכ"ש על בני ישראל, שה' יעשה אתם חסד וירחם עליהם ויגזור עליהם גזירות טובות ויציל אותם מכל הפורעניות המתרגשות לבוא לעולם. ועאכ"כ אנחנו בעצמנו, שאין יודעים איך אנו נחשבים לפני המקום ואם אנו ראויים לזכות בדין, שעלינו להכיר במידות טובו של הקב"ה ולעורר רחמיו עלינו ועל כל יושבי תבל, שיתנהג במידת החסד וידין את כל בריותיו לכף זכות.

ולא עוד אלא שעל כל אחד לחשוש שאם לא יתפלל כראוי, לא רק שיסבול בעצמו, אלא ישא גם באחריות כל הפורעניות הבאות לעולם, כי יתכן שבכח תפילתו הוא יכול לבטל את הגזירות הרעות. ואם יתשל בזה, הרי עלולים ליחסן על חשבוננו. ואם יש לכל אדם לפחד מחומר הדין של עצמו, הרי אין לשער כמה צריכה להיות אימת הדין מאחריות זו?! ובידינו לתקן ע"י תפילותנו לפני ה' לעורר רחמיו על כל העולם. ('אור הצפון') ■

ראש השנה עם "אוצרות חיים" במלון אריסטון טבריה
באווירה רומנטית גְּבוּהָה
מיום שישי עד יום ראשון 18-20.9.09
כ"ט אלול תשס"ט-ב' תשרי תש"ע

בהשתפות הרבנים:
הרב ישראל נח ברגר שליט"א
הרב אמנון בן סימון שליט"א
הפייטן דוד שלמה שירו שליט"א

לנשים:
הרבנית אור'אנה בן סימון תחי'
לילדות:
פעילות לילדים

סעודות עשירות ומגוונות

אפואל חוס ספרדי ירושלי (גפילות ב'נ')
הרזאור הרזקאל

לפרטים: אוצרות חיים רח' התקווה 73 תל אביב
03-6880091 050-3131740/1
מספר המקומות מוגבל! כדאי להזדרז!

חדש ב'שופר'
ניתן להטעין
נגני mp3 -I mp4
במחיר 4 ש"ח להרצאה
פרטים ב'שופר'
03-6777779
בין השעות 10:00-18:00

משאית איסוזו יד ראשונה שנת 2004
90 אלף קילומטר, דבל קבינה, 6 מקומות, שמורה מאד
איזור המרכז ת"א לפרטים: שלום-0505256070

הלכה

כמה דיני טלטול בדברים העומדים למצוה

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

חסרון כיס, שאסור בטלטול לגמרי. ואפילו לצורך גופו או מקומו יהא אסור. **6.** אין לטלטל לולב הדסים וערבות אפילו לצורך גופו או מקומו, כיון שאינם משמשים ככלי (והרס, אסור להריח בו בשבת), לכך דינם כעצים ואבנים שהם מוקצה מחמת גופם ואסורים בטלטול אפילו לצורך גופם או מקומם. (שח סכ"ה, תרנ"ח ב ס"ג ס"ד). **7.** אמנם מותר לטלטל את האתרוג בשבת, לפי שהוא ראוי להריח בו בשבת. [אמנם אם מקפיד שלא לטלטלו מחשש שינוק, י"ל שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור בטלטול וכנ"ל. (תרנ"ח ב ס"ה). ■

ל"א ס"ב וביאור"ל שם). **3.** אמנם לכל הדעות אין לטלטל תפילין ללא צורך כלל ואינם חשובים ככתבי הקדש לענין זה, שהרי אין קוראין בהם. (שח ד). **4.** כיון שאסור לתקוע בשופר בשבת, נחשב השופר ככלי שמלאכתו לאיסור. ולכן אין לטלטלו, אלא לצורך גופו ומקומו. ומ"מ לצורך גופו ומקומו מותר, שאינו נחשב כעצים ואבנים לפי שראוי לשמוש של שאיבת מים וכיו"ב. (שח ד סכ"ה, תקפ"ח ה). **5.** לכאורה, אם האדם מקפיד על טלטול שופרו ביותר, מחשש שמא יתקלקל, הרי הוא בכלל מוקצה מחמת

1. אף על פי שאסור לטלטל כלים שלא לצורך כלל, מכל מקום כתבי הקדש מותר לטלטלם אף שלא לצורך כלל. וצידדו הפוסקים שאף מגילות בכלל כתבי הקדש. (שח ד סכ"ב). **2.** נחלקו הדעות, אם תפילין נחשבים ככלי שמלאכתם לאיסור, כיון שאסור להניחם בשבת וממילא אין לטלטלם, אלא לצורך גופם או מקומם. או שאין התפילין נחשבים ככלי שמלאכתו לאיסור, כיון שאין איסור להניחם בשבת שלא לשם מצוה וממילא יהא מותר לטלטלם אף כדי לשומרו מגנבה, או ממקום החמה למקום הצל, כדי שלא יפסדו. ובשעת הדחק יש להקל כדעה זו. (שח ד סכ"ד,

דברי אגדה

המלאכים עונים אמן. וחלילה כשלא ענגו את השבת, דוחים אותו שלחן החוצה, למקום הנקרא **נגע** שהוא היפך אותיות: **"ענג" ומקללים אותו; ו"ניאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בכרחה ותרתיק ממנו"** (תהילים קט). **"ינקש נושה לכל אשר לו... אל יהי לו מושך חסד"** (שם קט) וכו'. לכן מסיים רבי אלעזר אזכרי בדבריו ואומר: **'החרדים אל דברו, יזדרזו בקיום מצוה זו כדת וכדיו'.** ■

השלחנות של ישראל, מסדרים אותם המלאכים בהיכל הזכות, כשנכנסת השבת. ואלף אלפים ורובא רבבות ממונים על השלחנות הללו ומשגיחים איך סדרו בהם את עונג השבת. וחיה אחת על ד' שרפים, אם רואה את השלחן כשהוא מלא בכל מיני עונג, מברכת על השלחן - **"אָז תתענג על ה' "** ("ישעיה' נח). **"אָז תקרא וְה' יענה", "אָז יקע פֶּשֶׁת אוֹרְךָ", "הִגָּה כִּי כֵן יִבְרַךְ גְּבֻרָה"** (תהילים' קכח). וכל

רבנו אלעזר אזכרי כותב בספרו 'חרדים' (פרק יד): מצוה לאכול שלש סעודות בשבת. שהרי דרשו חז"ל ממה שזכר שלש פעמים תיבת **"היום"** במאכלי השבת: **"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלְהוּ הַיּוֹם כִּי שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה' הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֶהוּ בִּשְׂדֵה"'** ('שמות' טז). ומשמע מלשון רש"י; שדין זה הוא דבר תורה ולא אסמכתא. ועונש המבטל סעודה אחת משלתן גדול. וב'זוהר' פרשת 'פקודי' נאמר: שכל

הליכות עולם

שאלות מעשיות בהלכות שבת, לפי פסקי ה'משנה ברורה'

נערכו במסגרת מפעל 'הליכות עולם' ע"י הרה"ג רם כהן שליט"א

שלא לצורך כלל אסור לטלטלו. וכתב ה'משנה ברורה': שקדרה שמלאכתה הוא לבשול ורק לפעמים משתמשים בה להחזיק מים או פירות, הרי היא גם כן בכלל כלי שמלאכתה לאיסור, אם לא שיש בה קצת מהתבשיל. והוסיף הביאור הלכה' בזה: שלענין קדירה נראה שאף אחר שפינו ממנה את התבשיל לגמרי, מכל מקום אם היא עומדת בבית מותר לטלטלה ולסלקה לחוץ, כיון שהוא כגוף של רעי. [וכן פשוט, שאם צריך למקומה מותר לטלטלה]. (שח ד משנ"ב סק"ב וביאור"ל שם). ■

שדולק בו אש מותר ליגע בו, כל זמן שאינו מטלטלו בנגיעה זו. (שח ב משנ"ב סק"ט).

□ **שאלה מעשית:** כשסיימו את סעודת השבת בביתו של נחום, שאלה אותו אשתו: "האם מותר לה להוציא את הסיר הריק שהתבשל בו הבשר למרפסת, או שמא הוא מוקצה?" מה הדין ומדוע? **תשובה:** מותר. והנמוק לכך הוא, לפי שכתב השו"ע: שכלי שמלאכתו להיתר, מותר לטלטלו אפילו אינו אלא לצורך הכלי שמא ישבר או יגנב, אבל

□ **שאלה מעשית:** בבית הסבא של מרדכי היה תנור נפט ישן שבו חממו את הבית בחורף. כשהגיע מרדכי לבקרו בשבת, התלבט האם מותר לגעת בו כשהוא דולק? מה הדין ומדוע? **תשובה:** מותר, אם לא יבוא להזינו. והמקור לכך הוא מה שכתב הרמ"א: **'כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול, אבל בנגיעה לחוד שאינו מנדנדו, מותר. ולכן מותר לגעת במנורה שבבית הכנסת שהנרות דולקות עליה, או בתנור שדולק בו אש'.** והוסיף על כך 'המשנה ברורה' שאפילו בתנור המיטלטל ואפילו בשעה

פרשת 'נצבים וילך'

"גפרית ומלח שרפה כל ארצה"

פנינים לפרשה

"פֶּן יֵשׁ בְּכֶם שְׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה" (כט יז)

פירש"י: 'שרש מגדל עשב מר כגידין שהן מרים' כלומר: מפרה ומרבה רשע בקרבכם. שבועה הושבענו כאן בכתוב: "פֶּן יֵשׁ בְּכֶם שְׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ". ומה אנו יכולים לעשות שלא יהא אחד בתוכנו שיהא "שְׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה"? הלא ניתן כח הבחירה לכל אחד ואחד לבחור בטוב, או חלילה ברע. בחיים, או חלילה במות. אלא שאמר דוד המלך ע"ה: "וְדַרְךְ חַיִּים תּוֹכַחַת מוֹסֵר" (משלי'ו). כלומר: הדרך להגיע לבחירה בחיים היא דרך תוכחת המוסר, שיוכיח את עצמו ואת הנמצאים בסביבתו. וזו היא חובה קדושה על כל הירא את דבר ה'.

רבנו ישראל מסלנט זצ"ל כותב באגרת המוסר שלו דברים כדרבנות. וזה לשונו: 'ישם האדם אל לבו לזכות את הרבים, לעוררם להתבוננות יראה ומוסר.... וזכות הרבים תהיה תלויה בו. והוא רפואה גשמית וגם רוחנית, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה: 'כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו' (יומא' פז).

ומה מאד תגדל מצוה זו בעיני האדם, לשום לבו ונפשו להדריך בני אדם ללמוד המוסר, להציל נפשם משאול תחתית. וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה: 'כל המרחם על הבריות, מרחמים עליו מן השמים' (שבת' קנא:). ואין לך רחמנות גדולה, מלהזכיר ולעורר לבב בני אדם ללמוד היראה, כי אז בעיניהם יראו ואזניהם ישמעו ולבבם יבין גודל המכשלה אשר לפניהם וינהמו על אחריתם לשוב אל ה' יתברך, להיות 'סור מרע ועשה טוב', אם מעט ואם הרבה. האדם המעורר לזה יהיה לו חלק נכון בכל אשר יוולד מזה, להתעודן בעדן נצחי אשר עין לא ראתהו, נלאה שכל אנושי להקיף ולהכיר היטב כמות ואיכות מצות הרבים, אשר תלווה את האדם מדבר הקל הזה, העמל מעט והשכר הרבה באין ערך ושעור, לזאת ישם האדם עינו וכח שכלו לדבר הגדול הלזה, אם בעל נפש הוא.

"גפרית ומלח שרפה כל ארצה" (כט כב)

בתקופת המלחמה האיומה והנוראה, כשרם ישראל לרבבותיו נשפך כמים ואין פוצה פה ומצפצף, זרם פליטים הגיע לארצנו הקדושה אחד מעיר ושנים ממשפחה, דוויים וסחופים לבבות שבורים ורוחות נכאים, עד אשר נדמו כעצים יבשים ללא טל של חיים, במצב נורא כזה היה הרב מפוניבז' זצ"ל מרבה לעוררם ולחזקם באופנים שונים;

והיה רגיל על לשונו דברי ה'ילקוט שמעוני', שאחר מעשה המרגלים כשנגזר על העם היוצא ממצרים שלא יכנסו לארץ, אלא יסתובבו במדבר כארבעים שנה ללא תכלית ומטרה ושם ימותו, נתאר לעצמינו איך חשך עליהם עולמם חושך ואפלה? הלא כל ימי חייהם היו אמונים על ההבטחה שהובטחה לאברהם אביהם אבי האומה, שיעלו ביום מן הימים לארץ ישראל ארץ זבת חלב ודבש וינחלוה. מזמן יציאתם ממצרים מתכוננים הם לבא לארץ, לזכות ליכנס ולחסות בתוכה, כמה השתוקקות היתה עצורה בקרבם? ואז כשהיו כבר קרובים כל כך אל המטרה הנכספת, כבר נשלחו המרגלים לתור את הארץ, באה אליהם הגזירה הנוראה "וְנִשְׂאֵם יָמְתוּ" (במדבר' יד) במדבר הגדול והנורא הזה.

באותו זמן, כשהדרכוך והיאוש תפס כל פנה, אמר הקב"ה למשה רבנו ע"ה בהאי לישנא: "משה; בוא ורצה אותם את העניים הללו, שכבר יצא לבם מעליהם" (ילו"ש יג תשמה). אין הגדרה אחרת המתאימה למצב הנורא שהיו נתונים בו, אלא שיצא לבם מעליהם, כמו אנשים שנטרפה עליהם דעתם, עד שמשה רבנו לא ידע איך להתמודד עם בקשה זו, איך ירצם בעת צערם הנורא, במה ינחמם? במה ישיב את לבם?! 'אמר משה לפני הקב"ה: "רבוננו של עולם, במה ארצם"?! אמר לו הקב"ה: "צא ורצם בדברי תורה"! והיה לומד עמהם פרשת מנחה ונסכים'.

אכן, היה אומר הרב מפוניבז' בפניהם, רק זו היא נחמתנו בעווננו, כשיהודים נמצאים בצרה ובשביה, כשיהודים נידונים בחמה שפוכה וכבר 'יצא לבם מעליהם', חומל עליהם הקב"ה ואומר לרצותם; בפרק משניות! בדרך גמרא! אין צרי ומרפא לנפש ישראל פצועה, אלא זו בלבד. חיבים אפוא בשעה טרופה זו, לגשת

מיד ולהקים בתי אולפנא עבור הצעירים, יש למשוך יהודים בכל ימות השנה אל בית המדרש, כל מי שאי פעם בחייו למד דף גמרא וגם את אלו שלדאבוננו לא זכו ללמוד מימיהם, הכל צריכים חזקן והתעלות, שהמאור שבתורה מחזירן למוטב והכל מתעלין ומתענגין על ידי דף הגמרא, על ידי למוד תורתנו הקדושה.

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (לא י)

אומר הכתוב: "הקהל את העם... לְמַעַן יִלְמְדוּ וַיֵּרְאוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְשִׁמְרוּ לְעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת" ובפסוק הבא נאמר: שגם "בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלִמְדוּ לִירְאָה אֶת ה' " צריך להקהיל קהילות ברבים בכדי ללמד דעת את העם, למען ישמעו "לְמַעַן יִלְמְדוּ" ולמען ישמרו מצוות ד', עד שאף הדור האחרון בניהם אשר לא ידעו, ישמעו וילמדו ויראו את ד'.

רבותינו הקדושים אשר בארץ המה, ראשי הישיבות בדור שלפנינו, זעקו מרה על מצב הדור ויצאו בקריאה מיוחדת לעורר את צבור בני התורה ואלו דברייהם: אנו עדים לתופעה מעוררת ומעוררת תקוה, למראה רבים מאחינו החוזרים בתשובה ומשליכים מאחורי גוים משרות מכובדות וקובעים עצמם לשקוד על דלתת התורה בישיבות. בפגישות המתקיימות עם אחים תועים, תינוקות שנשבו שחונכו על ברכי החנוך הכפרני, נשמעים הרהורי תשובה ובפיהם משאלה ללמוד את יסודות היהדות ולהתקרב לחיי תורה.

יהודים אלו נמצאים בשכונותינו, בכל עיר ועיר ובכל מקום, מכל עדה ומכל חוג ובכחנו להעיר את רוחם, במיוחד בימי הרחמים והרצון כשלב כל יהודי מתעורר להתקרב אל ה'. אוי לנו מיום הדין! אוי לנו מיום התוכחה! אם בעת כזאת נעמוד מנגד ולא נצא אל אחינו לעוררם לחזור בתשובה. וכשיבואו המקטרגים ויתבעו את החוטאים לדין על עונותיהם, יעוררו את הדין על ראשי העדה ויראי ה' הנמצאים בכל עיר, ד'כל מי שיש בידו למחות באנשי עירו ואינו מוחה, נתפס על אנשי עירו', כמבואר במסכת 'שבת' (נד). גבי פרתו של רבי אלעזר בן עזריה. וע"ז רמז הנביא יחזקאל: "את הנחלות לא תזקתם...

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

(שמות' י). וכתוב בהן "כי אני ה' בקרב הארץ" (שם ח) וכן: "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" (דברים' טו). כי העוני, מחלק הדין. וכן: "ובערת הרע מקרבך" (שם יג). וזה א"א אלא ע"י הדין. וכן: "כי קל קנא ה' אלקיך בקרבך" (שם ו). וכן: "כי ה' אלקיך בקרבך" (שם ז). וכן: "כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנהך". וכן תמצאם כלם, אם תשכיל בהם'.

"ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלהים אחרים" (לא כ)

התורה מציינת בזאת, סיבת הפניה לאלהים אחרים רח"ל, מחמת: "ואכל ושבע ודשן", "וישמן ישרון ויבצעט" (דברים' לב). האדם כשמושפע ברוב הטובה נוטה מטבעו להתגאות עד שמגיע רח"ל לידי בעיטה. ה'חזון איש' כותב באחת מאגרותיו: שתאות האכילה, היא אבי אבות הטומאה.

החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (י קלד) מביא: על מוהר"ר יוסף טאיטאצק ז"ל; שארבעים שנה לא ישן במטה. והיה ישן על גבי תיבה ורגליו תלויות וקם בחצות. ונודע זה אחר פטירתו, כמ"ש הרב 'ראשית חכמה' (שער הקדושה פ"ז). ובדף ע' ע"ב כתב הרב: 'חי נפשי בכל כ"ד שעות, איני נהנה מהם לחיי גופי, רק ששה שעות. וכל הי"ח שעות אני צריך לתלמודין כהלכתן. ומהשש שעות הנזכרות אני צריך להוציא בדברים הבאים מחוץ'. ■

בינה ולקרב רחוקים לחיק היהדות, יארגנו כל קהילות ישראל בראשות הרבנים להקדיש כל אחד לפחות ערב אחד בימים אלו, לצאת באזור הקרוב ולבקר מספר משפחות שהתרחקו מחיי תורה ולשוחח עמם בידדות מתוך אהבה ולהסביר להם יסודות האמונה ועיקר המצוות כל אחד כפי הבנתו ולעוררם לחזור בתשובה. וה' יהיה בעזרנו, להקים עולה של תורה ויחתמנו לחיים טובים ולשנת גאולה וישועה.

אלעזר מנחם מן שך יעקב ישראל קנייבסקי חיים שמואלביץ

"והסתרת פני מהם... הלא על פי אין אלקי בקרב" (א יז)

כתב רבנו בחיי: 'הכתוב הזה יורה, שלא חרב המקדש ולא גלו בית יהודה, עד שנסתלקה השכינה. וכן אמר דוד ע"ה: "עלית למרום" ואח"כ "שכית שבי" (תהילים' סח). ויש לך להשכיל מלת "בקרב" בפירושה ומספרה. ונ"ל: כי בכל מקום שנמצא בתורה לשון: "בקרבך" או "בקרב" או "בקרב" יש שם על כל פנים התעוררות על מדת הדין ואב לכולן ב'שמות' כ"ג; "פי שמי בקרב". וכן כתוב: "וידגו לרב בקרב הארץ" (בראשית' מח). ותחלת הפסוק: "המלאך הגאל אתי מפל רע". וכן במכות מצרים: "למען שתי אתי אלה בקרב"'

ואת הנדחת לא השכתם ואת האכרת לא כששתם... ודרשתי את צאני מידם" (לד ד). ולפעמים נתפס האדם גם בעודו בחיים בעולם הזה, על שנמנע ממצוות תוכחה, כמובא במסכת 'שבת' (נה.). "א"ר אחא ב"ר חנינא: "מעולם לא יצאה מדה טובה מפי הקב"ה וחזר בה לרעה, חוץ מדבר זה" דבתחילה אמר הקב"ה לגבריאל: "לך רשום על מצחן של צדיקים תי"ו של דיו, שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה" (בעת חרבן ירושלים). ואחרי שקטרגה מדת הדין ואמרה: "רבש"ע, היה להם למחות ולא מיחו!" אף שהיה גלוי וידוע לפני הקב"ה שאם היו מוחים לא היו מקבלים מהם, נהפך גזר דינם לרעה ונגזר עליהם "ממקדשי תחלו" (יחזקאל' ט)... תני רב יוסף: "אל תקרי "ממקדשי" אלא, ממקודשי! אלו בני אדם שקיימו את התורה כולה מאלף עד תיו".'

ומובא ברמב"ן בשם ה'ירושלמי' ב'סוטה' אקרא: "ארוך אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם" (דברים' כז) 'אמר רבי אסי, בשם רבי תנחום בר חייא: "למד ולימד שמר ועשה והיה סיפק בידו להחזיק ולא החזיק, הרי זה בכלל "ארוך"!". ידרשו בהקמה הזאת, בית המלך והנשיאות שבידם להקים את התורה ביד המבטלים אותה ואפילו היה הוא צדיק גמור במעשיו והיה יכול להחזיק התורה ביד הרשעים המבטלים אותה, הרי זה בכלל "ארוך"'. אי לזאת, חוב גדול על כל הצבור שומרי תורה ומצוות, אשר כבוד שמים נוגע ללבם, לחזק בדקי היהדות. ובמיוחד ללמד תועים

<p>היכל התרבות יד שיטריה ביאליק 13 ביום ראשון כד' אלול 13/09/09 השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה 10 ש"ח</p>	<p>טבריה</p>
<p>אולמי הנביאים יד חרוצים 22 תלפיות ביום שלישי כו' אלול 15/09/09 השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה 20 ש"ח</p>	<p>ירושלים</p>
<p>אולמי מלכיאל ההסתדרות 23 ביום רביעי כז' אלול 16/09/09 השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה 10 ש"ח</p>	<p>שדרות</p>
<p>כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ההרצאות מאובטחות ©</p>	
<p>שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET ובישופר ויוזטל' 054-4007779</p>	

שו"ת חברותא

כיצד החיוב לפייס בעברות שבין אדם לחברו?

מערכת 'חברותא'

מיוחד 5 'גנזי המלך'

"ושבת עד ה' א-לקיך ושמעת בקלו"
(דברים' ל ב)

שאלה: מי שחטא לחברו והעליבו בדברים וכעת ניחם על מעשיו ורוצה להתפייס עמו לקראת יום הכפורים, אך הוא מתביש ללכת אליו בעצמו לבקש את סליחתו, האם יכול לשלוח לו דברי פיוס בכתב, או על ידי שליח, או שמא חייב הוא ללכת אליו בעצמו ולבקש ממנו מחילה?

תשובה: כתב בשו"ת 'יחווה דעת' (ה מד): שנינו במסכת 'יומא' (ח ט): **'עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה; "מפל חטאתיכם לפני ה' תטהרו"** (ויקרא' טז). **עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. אמר רבי עקיבא: "אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים"**.

וכתב הרב רבנו יאשיה פינטו, בפירושו הרי"ף על ה'עין יעקב': שרבי אלעזר בן עזריה בא להוסיף על דברי תנא קמא, שאם לא פייס את חברו, גם העברות שבין אדם למקום, אין יום הכפורים מכפר. ודייק כן מהפסוק; אימתי **'פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפל חטאתיכם לפני ה'** דהיינו: **'עברות שבין אדם למקום'?** בזמן ש'**לפני ה' תטהרו!** ביניכם לבין עצמכם - על עברות **'שבין אדם לחברו'**. ורבי עקיבא חולק על דרשתו של רבי אלעזר בן עזריה וסובר: שסיום הפסוק **'לפני ה' תטהרו'**, בא לשבח את ישראל אשר לו אלקים קרובים אליו לכפר על מעשיהם. ואם

כן, אפילו לא ירצה האדם את חברו בעברות שבינו לבין חברו, אין טהרתו תלויה בכך, כי טהרתם של ישראל תלויה בקדוש ברוך הוא, שהוא המטהר ולא האדם וכו'.

והגאון רבי שאול, אב"ד 'אמסטרדם', בספר 'בנין אריאל' (בקונטרס 'בית מועד' דרוש ליום הכפורים דף קטז ע"ד) כתב: וכבר כתבו כמה גדולים ומהם הרי"ף שב'עין יעקב', שאם לא תיקן האדם עברות שבינו לבין חברו, אין יום הכפורים מכפר אפילו על עברות שבינו לבין המקום. ויש טעם נכון לכך.

גם הגאון רבי חיים פלאגי' בספר ברכת 'מועדיך לחיים' (דרוש טו לתשובה, דף קמג ע"ד) וכן בספר 'צוואה מחיים' (דף יב): הביא דברי הרי"ף שב'עין יעקב הנ"ל, שכל עוד שאינו מרצה את חברו גם עברות שבינו לבין המקום אין יום הכפורים מכפר. והטעם לזה, כיון שהוא מקשה ערפו שלא לפייס את חברו, נגד מצות התורה שחייבתו בכך, הרי הוא כבועט בתורת ה' ומה תשובה היא זו לשוב דוקא מעברות שבינו לבין המקום.

אולם מרן ה'חיד"א בספר 'ברכי יוסף' (תרו סק"א) כתב וזו לשונו: **'יש מי שכתב שאם לא שב מעברות שבינו לבין חברו, גם עברות שבינו לבין המקום אינו מכפר ואסמכיה אמתניתין. ואני אומר, לא ניחא ליה למרייהו בהכי'!**

ומעתה נבוא לעצם השאלה, כי הנה הרמב"ם (בהלכות 'תשובה' ב ט) כתב בזו הלשון: **'אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרים, אלא על עברות שבין אדם למקום. כגון: שאכל דבר איסור, או שחלל שבת וכדומה. אבל עברות שבין אדם לחברו, כגון: החובל בחברו, או שקללו, או שגזלו, אינו נמחל לו לעולם עד שיחזיר לחברו מה שהוא חייב לו. ואף על פי שהחזיר לו הממון שחייב לו, צריך לרצותו ולפייסו ולבקש ממנו שימחול לו. ואפילו לא הקניט את חברו אלא בדברים, צריך לפייסו עד שימחול לו. ואם לא רצה חברו למחול לו, מביא לו שורה של שלשה בני אדם**

מרעיו ומידידיו שיבקשו ממנו שימחול לו. ואם לא נתרצה להם, מביא לו שורה שניה ושלישית. ואם בכל זאת לא רצה להתפייס, מניחו והולך לו. וזה שלא מחל, הוא החוטא'. ע"כ.

וכן כתבו ה'טור' וה'שלחן ערוך' או"ח (תרו א). ומשמע; שבפעם הראשונה על החוטא לחברו ללכת בעצמו אליו לפייסו ורק אם סרב להתפייס עמו, שולח לו שלש שורות של בני אדם לפייסו.

וכן כתב באמת הגאון רבי יעקב בן חביב, ב'עין יעקב' (סוף 'יומא'): שמה שיש נוהגים שכאשר יחטא איש לרעהו והקניטו בדברים, נכנס אדם אמצעי לתווך השלום ביניהם ואחר שמדבר עם הנעלב ומפייסו, חוזר ובא המעליב עצמו לבקש מחילה מחברו, מנהג טעות הוא, אלא עליו ללכת מתחלה בעצמו אצל הנעלב ויבקש ממנו מחילה, עד שיאמר לו: "סלחתי".

והנה, הגם שכמה אחרונים הביאו להלכה דברי המהר"י בן חביב ומהם, ה'מטה משה' (תתמח) ומרן החב"ב ב'שירי כנסת הגדולה' (תרו הגהות ה'טור' ד) וה'בית חדש' וה'אליה רבה' (שם). אולם ה'פרי חדש' כתב, שאין דברי המהר"י בן חביב מוכרחים.

גם הגאון בעל 'בית אפרים' בספרו 'מטה אפרים' (תרו א) כתב: שאם קשה עליו ללכת בעצמו מתחלה, או שיודע שקרוב הפיוס לבוא על ידי אדם אמצעי מידידיו שיתווך השלום ביניהם ובפרט אם הוא אדם מכובד, רשאי לעשות כן, על ידי אמצעי.

וכן כתב ה'משנה ברורה' (תרו סק"ב). **בסיכום:** מי שחטא כלפי חברו, עליו ללכת לפייסו בעצמו ולא על ידי שליח, או על ידי מכתב. ומכל מקום, הכל לפי הענין; שאם הדבר ידוע שהנעלב נוח לרצות, עדיף שילך אליו בכבודו ובעצמו לפייסו. ורק אם הוא קשה לרצות וחושב שיותר יהיה נוח לו להתפייס אם ישלח אליו איש מכובד מידידיו שירצהו תחלה, יעשה כן ולאחר מכן יבוא אחריו וימלא את דבריו בבקשת מחילה כדת. ונסלח לו. ■

יעמוד על הברכה לעילוי נשמת יחיאל ככל בן סלימן

שידוכים באמונה ומסיק בן ציון משרד שידוכים למגזר החרדי והדתי לאומי חדשון אפריל ארבעה ימים ארבעים נשים וזכרים כגיבוי פאז 1599-500-811

השמן המעופף

מאת הרה"ג שאול שטראוס שליט"א

שאלות:
 א. האם השף צריך לשלם על הנזק לבגדיהם של יצחק והילד?
 ב. והאם צריך לשלם על נזקי הגוף של הילד?
מקורות:
 בבא קמא ו. 'הצד השוה - וחזר הדין'
 בבא קמא כ"ח. 'נשברה כרו - כמאן; כר' נתן'

בכך לא תמו עלילות השמן; לאחר שיצחק עזב את המקום בחרי אף להחליף את בגדיו, רץ מן המלון ילד והחליק על השמן וכתוצאה מכך נזקק לטפול רפואי (גבס וכו') וגם בגדיו התלכלכו באופן שהיה צורך לזורקם.
ענה, יצחק ואבי הילד תובעים את השף על נזיקיהם.

ראובן עובד כשף במלון יוקרתי. יום אחד לאחר שגמר את מלאכת טגון השניצלים לארוחת הצהריים, הניח מחבת עם שמן, על אדן החלון של המטבח, בלא להתחשב ברוח שנשבה באותו הזמן בחוץ. לאחר מספר דקות הרוח הטתה את המחבת והשמן נשפך למטה וטינף את בגדי יצחק שיצא באותו רגע מפתח צדדי של בית המלון.

ההשתתפות בשעור ב'אולפני שופר', רח' מתתיהו 10 בני ברק, בתאום מראש בלבד: 03-6777779
התשובה לשאלה הנ"ל תנתן בשעור ביום חמישי בשעה 20:30 בערב בלמוד עם חברותות בישיבות 'אהל יהודה'
 ניתן לצפות בשדור חי באתר שופר: www.shofar.net בקרוב יהיה ניתן לרכוש דיסקים של השעורים הקודמים

JERUSALEM WINERY
יקב ירושלים

הקדישו לשנה החדשה שלכם את הטוב ביותר יין בטעם בינלאומי ובניחוח ירושלמי. לחימו

את היינות ומיצי הענבים של יקב ירושלים ניתן להשיג ברשתות השיווק המובחרות. מוקד טלפוני להזמנות מרוכזות: 050-4153000

במוקד ניתן להזמין גם לוח שנה מהודר עם הלכות, תמונות מרן "מאור ישראל" וזמני היום

האם כדאי להציל אחרים מזו"ח חניה?
תקציר התשובה:

1. הנהגים שנהנו שנצלו מתשלום קנס ע"י המטבעות ששולשלו למדחן חיבים לשלם לאברהם תשלום מועט כפי הסכום המינימלי שנדרש כדי שלא יקנסו ואף שאברהם רק "הבריח ארי" מכל מקום אם ההפסד היה אמור להיות ודאי, חיבים לשלם, כמבואר בתוס' וברמ"א.
2. הנהג שניצל ע"י המטבעות שמהה הניח בטעות במדחנו, לכאורה פטור מלשלם ואף ש'מבריה ארי שלא מדעת' חייב לשלם לו, כאן שהניח את הכסף כבר הופקר הכסף מיד ומה שנגרם ע"ז הצלה לנהג, זה לא נעשה בכספו של משה.

הרב זכריה יצחק שליט"א

קריאה בתימנית תפילות המועדים ראש השנה ביפור, סליחות סוכות ועוד...

ניתן להשיג ב'שיפור' מתתיהו 10 ב"ב 03-6777779

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום שלישי יט' אלול 08.09.09
יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זיע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כיד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זיע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

להרויח בגדול!

בתכנית:

'כח כפליים'

מלאו הוראת קבע

על סך \$28

ותקבלו חינם:
'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

'שופר' מתתיהו 10 ב"ב 03-6777779